C. I. N. D. N. I. C.

DISPVTATIO IVRIDICA,

DE

INSTANTIA IMP. PROCERVM PRIMA.

Sive

AUSTREGIS IMPERIALIBUS.

quam

ſub Præſidio,

Viri Ampliſſimi & Conſultiſſimi,

DN. JOHANNIS REBHAN,

U. J. D. & Pand. Profeſs. Ordin. celeberrimi,

Patroni ac Præceptoris ſui venerandi,

publicè ventilandam proponit,

JOHANNES CHRISTOPHORUS

Friſch / Norimberg.

M. Iulij, d. horis locoq́; ſolitis.

ARGENTORATI.

Typis Hæredum JACOBI THILONIS,

ANNO cIↃ. IↃC. LVII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VIRIS
NOBILISSIMIS, PRÆSTRENUIS,
CONSULTISSIMIS, CLARISSIMIS.
DICASTERII,
INCLUTAE REIPUBLICAE NORICAE
DN. DN.
IUDICI,
ASSESSORIBUS
ET
SCABINIS,
GRAVISSIMIS, DEXTERRIMIS,
DOMINIS, ET PATRONIS MEIS
MAGNIS.
EXERCITATIONEM HANC JURIDICAM
IN SUBMISSÆ MENTIS ET DEBITÆ
DEVOTIONIS INDICINAM,

SACRAM ESSE CUPIO.

IOHAN. CHRISTOPHORUS
Friſch.
A. & R.

C. I. N. D. N. I. C.

Præfatio.

CUm in quâlibet, ſivè ſummariæ ſivè plenariæ ſint, cauſarum perſecutione judiciali, prætèr communis juris diſpoſitionem atq; ordinem, ſæpè etiam vigore ſtatutorum ac conſvetudinum localium, forma alia, aliusq́ue jus ſuum in judicio perſequendi modus introductus obtineat, hicq́ue omnino religiosè ſit attendendus atq; ſervandus: quippè quicquid Principi, vel ſtatuenti, ut obſervetur & Juris ordo ſit, placuerit, etiā id eſſe cēſeatur, quod fieri ſit neceſſe, adeò ut ſi requiſitum tale deficiat, & ordo juris non obſervetur, prorſus ille nullius ſit momenti, & quidem nullo diſcrimine habito, ſivè ordo ille ſit unius cauſæ ad ſe ipſam, ſivè ad aliam. Nam juris ordo præcisè retinendus, & quicunq́ue hunc mutat, videtur, quicquid egerit, irritum facere velle. *Confer. Theſaur. Iurisprud. v. ordo.* Etenim talia æquè ac alia conſtituta ſubtiliſſimo animo, & divino quodam motu, *l. ult. C. de præſcript: long. temp. l. ult. C. de fideicomm:* ac maturo conſilio, præhabitâque deliberatione condita & introducta merito creduntur, *l. 8. C. de ll. Nov.* 80. Undè etjam

A

jam Doctores communiter tradunt, quód ſolennitatis etiam levis, â ſtatuto tamen vel lege pro formâ actus aut ordine conſtitutæ omiſſio, proceſſum ſivè actum vitiet. *per l.26.§.ſi feriæ 7.ff ex quib.cauſ.maj.l.7.ff.de reſtit. in integr.l.183 ff.de R.I. ubi Iac. Gothofred. Scip. Gentil.tr. de ſolennit.c.5. Barboſa. in tr. axiom.Iuris.v.forma.n.12. Theſaur.Iurisprud.v.ſolennitas. Cravett. conſ.* 142. *col.3.* Placuit mihi diſputatione hâc, paucis ac brevibus propoſitionibus illam privilegiatam Auſtregarum, quam vulgo vocant, Inſtantiam, hujusque ſolemnia atq; ordinem dilucidare, ſaltem amicæ bonorum diſpoſitioni exponere: cum ſæpè teſte *P. Frider.1. de proceſſ.* 16. *n.1,pag.mihi.*103. temerè admodum atque imprudenter contra Principes ſtatusque Imperij alios, nec non Nobiles Imperij immediatos, in Camerâ Proceſſus extrahi atque agi videamus, quo ſuper poſteà provocans in expenſas parti temerè citatæ refundendas condemnatur. Parvi pendo cætera, ſi hæc ſenſa mentis meæ ad calumniatorum tribinal (nam Ariſtarchis iſtis, ſolùm εὕρηκα ſuum ingeminantibus, planè ignoſcendum eſſe arbitror) â quibusdam citentur, cum & mihi illud Græci Oratoris probatum ſit: πάντων ἐςὶ δυχερέςατον τὸ πολλοῖς ἀρέσκειν. Et conſtitutum, non tractatum, ſed ſumma tantum capita hîc tradere, neque hæc undique exquiſita & ſublimia, ſed quæ ſufficiunt exercitio Academico. Ludit ingenij mei cymba adhuc in lacu exiguo, alius magis exercitatus ſe Pelago credat & majora præſtet.

Adſpira cœptis, Chriſte benigne, meis.

THESIS. I.

EST, uti dixi, hæc, quam diſquirendam ſelegi, materia de Auſtregis.

Auſtregis. De cujus vocis definitione, atque ſignificatione, ſi quid prius mihi dicendum fuerit, aſſero, eam Teutonicam eſſe, & ſolo communis Patriæ noſtræ enatam atque vernaculam. Propriéque ac populariter idem ſignificare, quod exportare, efferre, e.g. rem quãpiam è navi, è domo defunctũ, efferre, Außtragẽ/ & per Metaphorã divulgare, einen außtragen/ etwas vnter die Leuth bringen. Translatam deniq; in forum, factam eam hactenus forenſem, ut Außtragen/ effectu quidem idem ſit ac ſignificet, quod vertragen/ concordare. Modo verò hactenus differant, quod is in Auſtregis cert⁹, vel pactorum formulis, vel lege publicâ definitus, & exindè vox hæc ſpecialis ſit atq; magis Emphática, utpotè cujus vis & poteſtas non tantum controverſiæ â certis judicibus, intèr certas perſonas obortæ cognitionem & compoſitionem implicat: verùm etiam & ſimul ab his ejusdem propoſitionem, meritorumq; inductionem, & diſputationem deſignat. Eine Sach vor einem gewiſſen Richter außtragen/ hoc eſt, vorbringen/ erörteren/ vnd entſcheiden. Ità, ut ſi hîc conjecturæ locus, putem, Außträge / dici analogicè, ratione denominationis ducta ex eo, quod quemadmodũ è loco quodã res exportatæ facilè poſſunt cognoſci & diſtrahi: locus etiam, in quo antè reconditæ ſervabantur, facilius purgari, & ad uſum priſtinum accommodari: Ità etiam litigantes tales, quandò intentiones ſuas, harumque fundamenta, quæ mente offenſâ premebant, extulêre ſivè propoſuére, poſteà â Judicibus talibus, prævià prolatorum decenti cognitione & dijudicatione, facilius iterum conciliari & concordari queant, daß die zwiſchen deß Heil. Röm. Reichs ohne Mittel vnterworffene Stände vnd Glieder entſtandene differentien vnd Zweyungen vnter ihnen ſelbſten / nach Maß vnd Weiß / als die in der Cammergerichts-Ordnung vnd anderen Reichs-Conſtitutionen vorgeſchrieben/ nach müglichen vnd füglichen Dingen/ mit Recht außgetragen vnd entſcheiden werden. *Conf. C. I. A. 5. ff 1. tb. 257. P. Frider. 1. de proceſſ. 16. n. 1. Ziegler. in comm. concl. §. Auſtrege. n. 5. Reinking. de reg. ſec. & Eccl. 2. c. 16. n. 8. pag. mihi. 903. Dn. Limnæus. 9. Iur. publ. 5. n. 2. & ſeq.*

II.

Quamvis etiam hoc in ſignificatu, verbum Auſtregarum

 diverſi

diverſi modè accipiatur, & vel impropriè. 1. Per Metonymiam cauſæ, pro ipſo nempè jure & privilegio, quo privilegiatæ hæ inſtantiæ introductæ & ordinibus Imperij immediatis permiſſæ ſunt. *fac. Ord. Cam. 2. Tit. 2. ibi.* Außträge gegen einander haben. 2. Per metonymiam adjuncti, nempè pro ipſis Judicibus, qui iſtis inſtantiis præſidere ſolent, quomodò vulgò dicitur, die Sach iſt vor den Außträgen / ſivè, iſt vor die Außträge bracht. Item, ſie hanget vor den Außträgen. Vel propriè, ubi generaliter ſumitur pro inſtantiis primis quibuscunq;, quâ ſunt peculiares & amicabiles controverſiarum inter Ordines Imperij exortarum disquiſitiones & compoſitiones. *P. Frider. d. l. de proceſſ. 16. n. 1.* ſpecialiter verò pro inſtãtiis illis primis privilegiatis, quæ in Imperio & quidem Jure publico, inter *Ordines* Imperij hodiè obtinent.

III.

Ex quibus ſimul apparet, Auſtregas rectè à Doctoribus dividi in particulares, ſive conventionales & legales. Et particulares eſſe, quas nonnullæ tantùm Illuſtres familiæ ac corpora ſibi ipſis, vel cum aliis peculiares per certa compactata jurata conſtituerũt. *Cubach. ap. Arum. 4. Iur. publ 36. n. 1. Dn. D.* Schütz / *2. Iur. publ. 3. th. 3.* vulgo Erbeinigungen / Erbeverträge / Stamm-Außträge. Item, ſonderliche gewillkührte Außträge / ſo die Stände unter einander haben / vocari ſolent. *Ord. Cam. 2. tit. 2. Speidel. in notabil. v.* Außträge. Et inter alias celebres ſunt illæ, quas Duces Saxoniæ non tantùm inter ſeſe, *vide Cubach. d. l. n. 5.* verum etiam cum Marchionibus Brandenburgenſibus & Haſſiæ Landgraviis habent. Conferatur aſſertor Juris Imp. Publici Rom. Germ. præſtantiſſimus & Clariſſimus, Dominus Joh. Limnæus, Celſiſſ. Principis Marchionis Brandenburgici Onolsbac. Conſil. fideliſſimus, optimè meritus. *9. Iur. Publ. 5. n. 1.* Nec non Regnum Bohemiæ & laudata domus Saxonica Celſiſſima, uti videre eſt ex Receſſu dato *Pragæ. d. 14. Octobr. Anno* 1587. quem refert *Dn. Limnæus d. l.* & poſt eum *Dn. D.* Schütz. *2. de Iur. publ. 3. th. 3. lit. c.* plerumque enim inter diverſas familias obtinent: unde etiam ſubdividuntur, quod aliæ ſint certæ & confirmatæ, aliæ incertæ ſeu compromiſſariæ. Item, quod aliæ

ſint,

ſint perpetuæ Erb⸗Auſträge / aliæ temporales, de quibus videre licet. *Cubach. ap. Arum. d.4.diſcurs Iur.publ.36.n.2.& ſeqq.* ubi de his fuſius. Communes verò ſivè legales ſunt(quæ etiam per excellentiam à nonnullis imperiales vocantur, & dicuntur,) inſtantiæ privilegiatæ primæ, procerum imperij, lege publicâ introductæ & confirmatæ. Gemeine deß Heil. Röm. Reichs Auſträge.

IV

Atque hæ Imperiales Auſtregæ (de quibus etiam imprimis nobis hîc ſermo eſt) definiuntur à Dn. D. Schützen / *d. 2. de jur. publ. 3. th.2.* quod ſint Judicia quædam, in quibus Ordinum Imperij immediatorum, lites in primâ Inſtantiâ, juxtà præſcriptum in Ordinatione Cameræ, ab Imperio, modum & formam, proponuntur, cognoſcuntur ſivè deciduntur. Atque hanc definitionem, cum ibidem pro ſufficiente tradat, ſaltem, quod aliàs Dd. quali quali tantum deſcriptione ſoleant eſſe contenti: *l.202.ff.de R.D.* neque etiam per ſe neceſſarium ſit, omnia requiſita, quæ fieri neceſſe eſt, in definitione exprimere, ſed ſufficere, ſi vel implicitè aut tacitè intelligantur & comprehendantur. *arg. §. 1. I. de patr. poſt §. 1. I. de oblig. quæ ex del. naſc.* & paſſim in jure: Noſtrum a. non eſt in ſcirpo nodum quærere, ideo hâc cum definitione ſimplici confidentiâ tranſimus.

V.

Auctor harum inſtantiarum primarum à Dd. communiter laudatur D. Maximilianus I. Imp. Auguſtiſſimus, memoriæ glorioſiſſimæ, qui exigentibus ipſis Electoribus, & Statibus Imperij reliquis, Auſtregas tales primum in Comitiis Wormatienſibus *Anno* 1495. introduxit. *Dn. D.* Schütz. *d. l. th. 4. lit. b.* quæ poſteà à ſucceſſoribus Auguſtiſſimis repetitæ, confirmatæ & adauctæ *Receſſ. Imp. de Anno* 1521. 1548. 1555. & ſanè antè Maximilianum. I. Imp. vix quiſpiam privilegiatæ hujus inſtantiæ veſtigia ullibi deprehenderit: certè nullibi antè privilegij hujus fieri mentionem, puto extrà dubitationis aleam eſſe ponendum. Ut ut particulares iſtas moribus & pactorum formulis, longævâ Germaniæ conſvetudine obtinuiſſe, facilius largiar. *Auth.* der Thonawertiſchen *information, ibi*

*pag.*115.bey ihren Außträgen *& pag.*142.*ibi, à primævâ Germaniæ conſvetudine*, herbrachten Außtrags Rechten *Dn. Limnæ.d.l.n.*3. *& ſeqq. & Dn. D.* Schüß. *d. l. th.* 4 *lit.a.* Ubi rectè diſtinguunt inter Auſtregas per Ordinationem Cameræ introductas, & eas, quæ per pacta, privilegiaque receptæ, docentque has quidem, ſed non æque illas, jam antè etiam fuiſſe in uſu: cumque privilegio ex ſint, quisquis contrarium aſſerit, neceſsè eſt ut probet. *add.Conſt.Cam.de Anno*1495.*Tit.* wie Prælaten/Grafen etc. *Schubh. diſp. Doctoral.de Auſtregis.concl.*2.*per tot.*

VI.

Introduxit autem laudatiſſimus Imperator, inſtantiam hanc privilegiatam, novâ quâdam humanitatis ratione, atque hunc in finem, ut, cum mediate Imperio ſubjecti, legibus & Conſtitutionibus Imperij comunibus, plures habeant inſtantias, quibus Jura ſua diverſis vicibus urgere, atque ea, quæ fortè in alterâ priori per injuriã omiſerant aut neglexerant, in alterâ poſteriori diligentia recuperare queant, & ſic male judicata corrigi & reformari: etiam Imperij Statibus, eidemque immediate ſubjectis, hac ipſa conſtitutione proviſum eſſet, ſaltem ijdem pari æquo jure cum mediatis hactenus gauderent: ne hiſcè deterioris viderentur conditionis, (quod certe iniquum ſimul & indignum, cum Principibus magis, quam privatis ſit indulgendum, *arg.l.*2.*de offic.Præſid.Andr.Knichen.de Saxon. non provoc. Iur. v. Elector. c.*4. *n.* 21.) ac ſtatim Supremo Camerali Judicio, cauſasque ſimul, ut plurimum graviſſimas, committere tenerentur. *Thom. Michael. de Iurudict. concl* 38. Quæ conſtitutionis hujus ratio, cum expreſſe in privilegio Reipublicæ Patriæ chariſſimæ, inclytæ Norimbergæ, â Carolo V. Imperatore *Aug. Anno* 1540. *6.Iul.* dato, adducatur, *ibi poſt alia.* Damit ſie auffs wenigſt zwo Inſtantien haben / vnd ihnen die Gutthat vnd Hülff der Appellation, gleich ſo wohl/als dem jenigen/ ſo dem Reich nicht ohne Mittel vnterworffen / vorbehalten vnd vnbenommen bleibe/ referente, & non nihil plenius, *Paurmeiſtero.* 2. *de Iuridict.*4. *n.* 141. *& ex hoc Speidel. in notabil.v.* Außtrage. Certè non eſt, ut circa commentitias illas, ſaltem ſecundarias rationes, nempe ideo Judicium hoc introductum eſſe,

ut eò

ut eò citius terminarētur negotia: vel Imperij Camera, ſub tantâ decidendarum cauſarum mole quotidie deſudans, hactenus ſaltem nonnihil relevaretur: Vel ut Principes Statusq; & Proceres Imperij haberent Judices conditione & dignitate ſibi pares, *ab Ampliſſ. Dn. Limn. d. l. n. 72. & ſeqq.* adductas: aut planè particulares iſtas, inter quas hæc imprimis: ne ſcilicet ſubditi ab omni Juris auxilio deſtituti relinquerentur. *§. ult. I. de his qui ſui vel al. jur. Reinking. 2. de Regim. ſec. & eccl. 2. c. 16. Klock. 1. conſil. 52. n. 136.* dubij hæreamus. Sanè in noviſſimis Imperij Comitijs D. Ferdinandus III. Imperator promiſit, ſe poſthac nemini facile Jus Auſtregarum ſivè privilegium primæ Inſtantiæ, qui hucusque tali non eſſet gaviſus, conceſſurum, uti apparet *ex Receſſu Ratisb. de Anno 1654. §. 114.* weilen auch die Stände.

VII.

Uti autem alia judicia conſtituunt Judex & litigantes, hique ſint vel Actor & Reus. Ita quoque hoc Auſtregarum judicium ijsdem perſonis conſtat, ſic ut unâ harum deficiente vel inhabili exiſtente, nullum ſit judicium: Igitur de his & eorũ habilitate & inhabilitate nunc pauca etiam dicemus.

VIII.

Et quidem habilitas harum perſonarum rectius cognoſci & dijudicari non poteſt, quam *ſi Ord. Cam. 2. tit. 2. & ſeqq.* cynoſura conſtituatur, ſiquidem ex hâc, uti Judicium ipſum hoc privilegiatum vim ſuam accepit: ita merito pro capite & fundamento illius, omniumque adjunctorum, habetur.

IX.

Faciamus ab ipſis Reis horumque requiſitis initia: Sunt horum hæc præcipua. 1. Ut illi ſint immediate Imperio ſubjecti: conſequenter. 2. Ut neminem Judicem ſuperiorem agnoſcant, niſi ipſum Imperatorem, aut Camerale illud Imperij concilium ſivè Tribunal, quod Spiræ Nemetum, quam Camerã Imperij vulgo vocant. confer. *Ord. Cam. 2. Tit. 4.* Ubi tamen noviſſe oportet, cum immediate Imperio ſubjectorum non una eademque ſit conditio & ratio, quatenus alij per excellentiam dicuntur Status Imperij; alij verò in ſpecie & tantum Imperio

perio immediate ſubjecti, ut ſunt Nobiles Imperij liberi & immediati. Deß Heil. Röm. Reichs Freye vnd vnmittelbahre Ritterſchafft. Inter ipſos etiam Imperij Status alij ſint primi Ordinis, ut Electores, Principes & principali eminentia præpollentes. Fürſten vnd Fürſtmäſſige/Geiſtliche vnd Weltliche/ alij verò ſecundi Ordinis, ut Prælati, Comites, Barones: alij denique Ordinis tertij, ut civitates Imperij liberæ: quod ſecundum varietatem hanc, etiam Judicium hoc Auſtregarum, maxime quantum ad Reos pertinet, multum variet. *C. I. A. 5. ff. 1. th. 256. & nos infra th. 25. & ſeqq.* fuſius dicemus.

X.

Ita ut ocio & judicio abuti videantur, qui operosè diſquirunt: Utrum Eccleſiaſtici etiam Electores, ArchiEpiſcopi & Epiſcopi, nec non Abbates Imperij, Principali dignitate præfulgentes hoc Auſtregarum privilegio gaudeant. Licet enim Clerici aliàs coram ſeculari Judice conveniri nequeant. *auth. caſſa & irrita. C. de SS. Eccleſ. auth. ſtatuimus & ſeq. C. de Epiſc. & Cleric.* hæcq; conditio perſonæ, quæcunq; etiam reliqua acceſſoria, imo totum Eccleſiæ patrimonium afficere videatur. *arg. l. pen. C. de in off. teſt.* Quia tamen ipſa Ordinatio Cameræ 2. *Tit. 2.* expreſſe Eccleſiaſticos & ſeculares tanquam privilegij hujus ſubjectum adæquatum ponat. *ibi. in pr. Item*, mit Rechtfertigung Chur-Fürſten / Fürſten vnd Fürſtenmäſſigen/ Geiſtlicher vnd Weltlicher / an denen Spruch vnd Forderung vermeint zu haben. *Itē* § darauff ſoll. *nec nō tit. ſeq. 3. & 4. rubr. ibi.* wie die Prælaten/ *& paſſim*, fruſtra de ſuper diſputatur. *Arum. 2. deciſ.* 10. *n.* 49. Tantoque magis, poſtquam moribus ex ſeculis ſuperioribus hinc usque in Imperio receptos obtineat, ut Eccleſiaſtici tales duplici Jurisdictione & dignitate defungantur, Eccleſiaſtica Clericali altera, altera vero regali ſeculari, & ſecundum hanc non tam Clerici, quam Imperij Principes & Status Imperij ſint & reputentur. *P. Heig. 1. quæſt. 4. n. 53. conſ.* D. Schütz/ *d. loc. th. 7. lit. b.*

XI.

An autem Capitulum ſede vacante hoc quoque fori privilegio gaudeat? Quæſtio non æque expedita videtur: Cum enim

enim certum ſit. 1. Auſtregarum privilegium à JureCommuni Camerali exorbitare, conſequenter ſtricti Juris eſſe, & omnem extenſionem excludere, *Vult. ad 1. C. ubi Senator. & clariſſ. num.* 44. 2. Nullibi autem in Ordinatione Cameræ, aut Receſſibus Imperij, quà Auſtregarum Jura inculcant, Collegij Capitularis alicujus fieri mentionem, aut inter privilegij hujus ſubjecta capitulum recenſeri, aut legi. *fac. l.* 15. §. 26. *ff. de injur.* 3. Prætereà etiam evidens, quod Capitulum, qua tale, eadem, qua Imperij Status & Proceres, præeminentia, cujus tamen intuitu hoc ipſum inſtantiæ hujus privilegium ipſis datum, neutiquam polleat. *Gail.* 1. O. 30. *n.* 3. 4. Et ob id etiam regulariter nec Imperatoriæ Majeſtati, Judiciove Camerali immediatè ſubſit. *Mynſ.* 5. *Obſ.* 58. *n.* 4. *Thileman. de benign.* 3. *Obſ. pract.* 48. *n.* 1. 5. Et licet Capitulum dicatur in omnia defuncti Epiſcopi jura ſuccedere; attamen poteſtatem illam, quæ, ſede vacante, Capitulo competit, ad ea tantum reſtringi, quæ ſunt Ordinis & Juris communis; non autem quæ ſunt præeminentiæ perſonalis, gratiæ peculiaris, ſoli Principi, & quidẽ qua Elector vel Princeps Imperij eſt, conceſſi privilegij, concludit & rationibus hiſcè *Gail.* 1. O. 30. *n.* 3. Capitulum vacante ſede, privilegio hoc Auſtregarum non gaudere, ſed vel in Camera, aut coram ſuo Metropolitano aut Epiſcopo, ſi quem habet, tanquam ordinario Judice conveniri debere. *tradit. conf. Guil. Anton. tr. de reſcript. ſect.* 8. *coroll.* 6. *& ibi. alleg.*

Contrà verò hoc jure expeditum videatur. 1. Quod Capitulum in omnia defuncti Epiſcopi jura & jurisdictionalia ſuccedat cum olim cauſa. 14. *X. de major. & obed. Card. Tuſch. lit. c. concl. pract.* 56. *n.* 1. *& ſeqq.* idemque poſſit, quod ipſe Epiſcop⁹. *c. un. de major. in* 6. *Klock.* 1. *conſ.* 35. *n.* 67. 2. Atq; ideo ſede vacante Capitulum etiam Comitiis Imperij interfuiſſe, ex diverſis diverſorum Imperij Receſſuum ſubſcriptionibus, *v. g. de Anno* 1555. Dechant vnd Capitul zu Münden. *Item de Anno* 1559. *&* 1570. *ibid.* Dechant vnd Capitul deß Stiffts Halber-Stadt/*&c.* abunde appareat. 3. nec negari poſſit, quod etiam ſede vacante, feuda Imperij Principalem dignitatem annexa habentia, apud Capitulum permaneant, & ad illud revertantur; con-

ſequenter omnia jisdem adhærentia jura: utpotè quæ capitulum, etiam ſi ſedes vacet, non amittit. 4. Et quemadmodum alius Principis Tutor, forum Pupilli ſui ſequitur; Ita quoque Capitulum, ceu quod ad inſtar tutoris, ſedis vacantis, & Eccleſiæ, quæ jure pupilli & minoris gaudet, *c. 3. X. de reſtit. in integr.* foro & Epiſcopi gaudet & utitur. 5. Ne dicam quod abſurdum videatur, ſi, capitulo, ſede vacante, ad Cameram in jus vocato, poſteà recens electus Epiſcopus, Princeps Imperij, litem hanc, in privilegij ſui præjudicium, teneatur ratam habere. Ex quibus fundamentis affirmativam propugnat P. *Frider.* 1. *de proceſſ.* 19. *num.* 17. *Melander.* 1 *ad proceſſ. Meurer.* 6. *pag.* 47. *Arum. ad A. B.* 24. *Limnæus.* 6. *jur. publ.* 5. *n.* 29. *Vmm.* 4. *ad proceſſ.* 8. *n.* 40. Schütz: *d. l. th.* 6. *lit. b.* An non dicere hîc liceat, quò vertam, neſcio. Sed ut ut horum JCtorum & ratio & autoritas movet; non tamen à Gailio diſſentio ſcil. non videri hoc Auſtregarum privilegio gaudere, cujus non in Ordinat. Cameræ hactenus fiat mentio: cui præciſe inhærere malo, quam temere ab eadem recedere.

XII.

De Nobilibus S. R. I. liberis & immediatis, quod & hi hoc Auſtregarum jure fruantur, ſcilicet ſi à ſui ſimilibus, vel etjam aliis immediatis conveniantur, non æque ſi à mediatis, aliis aut privatis, hactenus enim eos à cæteris differre, apparet ex *Ord. Cam.* 2. *tit.* 5. nihil hîc attinet, quod ulterius disquiram, cum hoc *Ord. Cam. ipſa, d.* 2. *Tit.* 3. *& ſeqq.* expreſſe loquatur, in rubr. ibid. den Adel dem Reich ohne Mittel unterworffen / zum Recht fordern ſollen. *& nigr. pr. ibi.* oder andern deß Adels / die dem Reich ohne Mittel unterworffen / & paulò poſt, ibi. von denſelben Herren / Rittern / oder andern deß Adels zu fordern haben. *confer. Dn. D.* Schützen. *d. l. th.* 6. *lit. f. & th.* 7. *lit. l. Dn. Limnæus.* 6. *Iur. publ.* 3. *n.* 36. *Cubach. ap. Arum.* 4. *Iuris. publ.* 36. *num.* 26. *P. Frider.* 1. *de proceſſ.* 16. *n.* 2. *Beſold. diſſert. de ordine Equeſtr. th.* 11. *Klock.* 2. *Conſil.* 67. *num.* 6.

XIII.

De Procerum horum uxoribus, viduis, liberis, quod æque hoc beneficio fruantur & gaudeant, tanto minus dubitandum.

dum. quando evidentius eſt,quod uti uxor & maritus reputantur una eademque perſona. *Geneſ. 2. v. 24. Can. admonere. 33. quæſt.2.* ſaltem ſocia divinæ & humanæ dom⁹. *l.4.C.de crim.ex. pil. hered.* ita per hoc ipſa in communicatione divini & humani juris ſit: *l.1.ff. de R.N* conſequenter idem forum & domiciliũ cùm marito habeat. *l. 19. de Iurisd. l. 65. ff. de judic.* Item quoque vidua, quã diu ſtatum vidualem ſervat, cenſeatur in priori matrimonio adhuc ſtare. l.fin.C. de bon. quæ liber. *Nov. 21. c. 20. §. 1.* & per conſequens retineat familiam, domicilium & forum defuncti mariti. *Mar.Giurba. 1. Obſ. 18. n. 14. Conſ. Theſaur. Iurip.v.vidua.axiom.1.* hoc quod etiam in Perſonis ad Cameram Imperij, harumque familiis locum habere, apparet *ex Ord. Cam. I. Tit.49. princ.* Liberi denique ex juſtis nuptiis procreati, cum patris conditionem & familiam ſequantur. *l. 19. ff. de ſtat. hom. l. 10. ff. de Senat. l. 196. ff. de V. S.* etiam privilegio hoc gaudent, & quidem nullâ ſexus habita differentia, filij ſint an filiæ, hæ quidem, quamdiu in familiâ Patris manebunt. An etiam qui ex matre non principali dignitate præfulgente aut ignobili nati? Imo & hi licet enim in torneamentis: publicis, nec non illâ, in Collegia Eccleſiaſtica majora, auff hohe Stifftet/ cooptatione hoc obſervetur, ut non niſi ex utroque ſanguine verè Nobiles nati, admittantur. Rigor tamen hic non æque in feudorum ſucceſſione & alijs juribus obtinet. *fac. l. 5. ff. de Senat. l. 11. C. de dignit. Weſenb. 1. Conſ. 44. num. 75.*

XIV.

Et gratis diſputatur, quicquid etiam de fratribus appanagiatis, abgetheilten Fürſten vnd Herrn/in dubium vocatur, ſiquidem *Ord. Cam. d. 2. T. 2 3. 4. 5.* generaliter loquitur: nullum autem dubium eſt, quod in Imperio Romano Germanico, omnes ex Parente Principe, Comite, Nobili, juſtis Nuptiis nati, ſint pariter ac primogeniti, Principes, Comites, Nobiles: nec enim territorio ſimpliciter dignitas hæc inhæret. *Cravett. conſ. 355.* aut ex eo ſumitur titulus, ſed ex ſanguine, ſivè nativitate. *Pet. Frider. 1. de proceſſ. 19. num. 11.* ſaltem in Germaniâ, quæ præ cæteris omnibus nationibus familiarum dignitati

 ingenui-

ingenuitati & ſinceritati ſemper multum tribuit; atque hoc nomine, & quod nullibi Illuſtriores ac Nobiliores familiæ reperiantur, *à Iacobo Wimphelingio in Epit. German. c.* 10. *& Æneâ Sylvio in Germ. deſcript.* laudatur, *Confer. Petr. Heig.* 1, *quaſt.* 9. *n.* 49. *Schwanman.* 1. O.20.

XV

Sane quod Civitates Imperiales, communi hoc Imperialium Auſtregarum privilegio non comprehendantur, certum fuiſſet, niſi celeberrimus ſuperioris ſeculi JCtus, Fichardus. 2; *conſ.* 129. *quaſt.* 3. contrarium aſſerere auſus fuiſſet, & quidem adductis rationibus non parvi momenti. 1. Quod cum Imperij Civitates æque Nobilia ſint Imperij membra: eidemque immediatè ſubjectæ, quam Nobiles Imperij liberi & immediati; æque etiam ac alij ſublimiorum dignitatum, ſint ſtatus Imperij, & quidem Illuſtres, non poſſint non privilegio hoc comprehendi, & ſubintelligi. *add. P. de Andlau.* 1. *de Imper.* 16. *Schurff.* 1. *Conſ.* 16. *n.* 1. *& ſeq. Sixtin.* 1. *de Regal.* 4. *num.* 8. *Limnæus.* 7. *Iur. publ.* 1. *num.* 41. *& ſeqq. Arum.* 1. *ad A. B.* 5. 2. Imò omnino debent, quippe quod iisdem â jure hoc excluſis, hoc non tam ipſis Civitatibus, quam Statibus Imperij reliquis, qui hoc jure gaudent, damno futurum eſſet, quibus primæ inſtantiæ beneficium, propter quod privilegium hoc ipſis datum eſt, ſi ſtatim in Camera Imperiali Civitates Imperiales convenire tenerentur, hactenus redderetur inutile. Quia tamen in Ordinatione Cameræ, & hujus privilegiatæ inſtantiæ conſtitutione, quæ â Maximiliano. 1. & Succeſſoribus Impp. A.A. conſenſu ſtatuum Imperij notabiliter facta, Civitates Imperiales ſpecialiter non notentur: Obſervantia etiam in Imperio ſubſequens, â qua vera interpretatio ſumitur. *l.* 37. *ff. de ll. Roland. à valle.* 2. *Conſ.* 2. *num.* 7. illas ab eadem excluſas teſtetur & oſtendat, *Gailius.* 1. O. 1. *n.* 20. *Petr. Frider.* 1. *proceſſ.* 19. *num.* 10. *Thileman. de Benign.* 2. *Obſ. pract.* 45. *n.* 2. quaſi neglectæ & Auſtregarum communium ex ſortes habentur. *arg. l.* 15. §. 26. *ff. de injur. fac. l.* 27. *C. de Teſtament.* Maximè cum nec argumentum in contrarium allatum â majoritate & paritate rationis petitum in privilegiis, his, vel illis, ſpecialiter conceſſis, quid-

quidpiam inferat. *Aug. Barboſa. tr. comm. argum. jur. loc. 68. n. 5. Everhard. argum. legal. loc. 49. num.* 11. alterum etiam cauſa & accidente fallat: imo habeant Principes quod ſibi imputent, ſiquid exinde ad eos damni redundet, qui fortè Civitates Imperiales ſibi in hoc privilegio conſortes habere noluerunt. Pleræque etiam cum jam antea Auſtregas ſuas particulares vel conſuetudine vel privilegio firmatas haberent, e.g. Argentina, Norimberga, Ratisbona, Svevofurtum, Dinckelſpula, Eslinga, Reutlinga, & ſi quæ aliæ, de quibus *Sixtin. 1. de Regal. 8. num. 68. Matth. Stephan. de Iurid. 1. c. 3. membr. 3. num. 37. & ſeqq. Gail. 1. Obſ. 1. num. 20. Limnaeus. 9. Iur. publ. 5. num.* 17. invidioſe etiam has comunes ambire voluiſſent, facilè cuivis videri præmiſſent.

XVI.

Actores quod attinet, certum eſt in his non eadem, quæ in Reis exigi requiſita, ut videre eſt *Ordin. Cam.* 2. *Tit.* 4 § *fin.* ſed hanc in his obtinere maximam: Quod Actor ſequatur forum Rei. *l. 2. l. 5. ff. de Iurid. Barboſa tr. de axiom. jur. v. actor. n.* 6. Unde ſi extraneus privatus vel ſubditus, civitasvè municipalis Principem quendam, Dominumvè ſuum cui ſubjectus vel ſubjecta eſt, judicio perſequi velit, non poteſt eundem ſtatim apud Cameram Imp: in jus vocare. *Mynſ. 5. Obſ. 1. P. Frider. 1. de proceſſ. 17. num.* 13. adeò, ut ne quidem extrajudicialiter gravatus talis, caſu hoc ad Cameram appellare poſſit; Quippe quod alias etiam tales appellationes extrajudiciales contra eos, adverſus quos Camera immediate Jurisdictionem non habet, recipi non ſoleant. *Mynſ. 4. O. 43. n. 3. P. Frider. 1. de proceſſ. 10. n. 3. & ſeq.*

XVII.

Sed oportet illum convenire coram Auſtregis. *Mynſ. d. l. Pet. Frider.* d.l. aut ejusdem Conſiliariis, ſive Judice Curiæ provincialis Hoffgericht/ modo via hæc ab inveteratâ hinc usque conſuetudine vel privilegio quodam ſpeciali ſit aperta, uſu etiam & obſervantia jam ante ab aliis quoque trita: quo modo & ex cauſa hac, civitati Roſtochienſi, contra Ducem Megapolitanum, dero Erbherren vnd Landes-Fürſten/ Proceſſus in Camera fuiſ-

ra fuiſſe denegatos, teſtatur *Gail.* 1. *O.* 1. *num.* 18. *Mynſ. d* 5. *O.* 1. *Petr. Frider. d. l.* Auctor. *deciſ. Camer. v.* Außträge. ubi plura præjudicia refert.

XVIII.

Unde in quæſtione illa decidenda, Utrum Actori tali ſolutum ſit optare Auſtregarum Judicium, ſecundum Ordinationem Cameræ: an vero Conſiliarios Judices ſecundum conſuetudinem vel privilegium? Tutiorem arbitramur ſententiam eſſe, quod quando conſuetudo vel privilegium tale eſt notorium; ſaltem Princeps hoc probare vult & poteſt, ſibi hujuſmodi privilegium competere, caſu tali, electio Judicis penes Actorem non ſit, ſed teneatur Principem coram conſiliariis ſuis convenire. Hoc verò deficiente, tunc demum ſubdito vel alij privato integrum eſſe, ſecundum Ordinationem unum ex octo modis & viis, aut Principis Conſiliarios Judices eligere. *Mynſ. d.* 5. *O.* 1. *num.* 3. *Hartm. Hartm.* 1. *O.* 1. *num.* 8. *Otto Melander ad Meurer. p.* 1. *tit. de Auſtregis. num.* 21. *pag.* 48. *Thoming.* 1. *Conſ.* 24 *quæſt.* 10. *n. penult.*

XIX.

Vice verſa vero Princeps, ſi adverſus ſubditos ſuos vel civitatem aliquam municipalem judicio experiri velit, neceſſe habet, illos, illamue ſtatim in Camera convenire; Siquidem tales civitates privatorum loco habentur. *l. eum qui.* 17. *ff. de V. S. l.* 15. *ff. ad Sc. Macedon. Gail. d. l. Mynſ. d.* 5. *O.* 1. *n.* 1. *Webner. in Obſer. pract. v.* Außträge. Niſi & hoc caſu conſuetudo vel privilegium, ipſimet Principi Juriſdictionem tribuat & concedat, coram conſiliarijs ſuis ſive Judice Curiæ Provincialis, eosdem vel easdem perſequi. *confer.* Gail. *d. l. Mynſ. d. l.* ubi præjudicium refert. *Hartm. Harm. d.* 1. *O.* 1, *n.* 7. *Roding. in Pandect. Cam.* 1. *tit.* 4. *n.* 16.

XX.

Quid vero ſi ſint plures litis conſortes & quidem diverſos Judices habentes? e. g. Si Princeps vel Dominus cum ſubditis ſuis contra alium Principem hujusque ſubditos: aut alias Imperio partim immediatè, partim mediatè ſubjecti, cum pariter immediatis & mediatis in ſimul agant? Sanè ſi ex narratis

ſuppli-

ſupplicationis, pro extrahendo proceſſu oblatæ ſtatim conſtet citra diſtractionem cauſæ privilegiatæ Auſtregarum inſtantiæ hujusque requiſitis, quæ ſtrictiſſime ſunt obſervanda, locum dari non poſſe, verius eſt, propter ipſam hanc Judicis incertitudinem, Cameræ Jurisdictionem omnino fundatam, cauſamque ab eadem recipiendam & proceſſus decernendos eſſe, ſecundum tradita ab Ottone Melandro *ad proceſſ. Meurer. p. 1. in not. §. de Auſtregis. n. 6. Gail. 1. O. 1. num. 33. Petr. Frider. 3. contin. cauſ. 4. num. 6. gl. ad l. 37. v. ad mun. ff. ad Municipal.* quæ notanter docet: Ratione dubitationis ſive incertitudinis non nunquam aliquid concedi, quod alias non concedatur. *Schvvăman. in Obſerv. 16. per tot Denais. Iur. Cameral. tit. 94. §. 3. p.* 103. Ubi expreſſe definit. Quod ſiquis, cui nominandi Judicis jus eſt, cum Miniſtris una & ſubditis conveniatur, Camera Judex ſit, per *Receſſ. Deputat. Spiræ. Anno 1600 §. 27.* gleicher maſſen. Quod tamen rectè limitatur in caſu illo, ubi ſubditos res illa vel cauſa principaliter non; ſed ipſum Principem concernat, ipſi verò tantum ſolam ſuam operam & quidem ita contulerint, ut ſi ex illo facto condemnandi eſſent, Dominus illud præſtare teneretur. Hoc enim caſu Dominum forum ſuum, Auſtregarum ſcilicet, conſortibus illis non impedientibus ſortiri verius eſt. *Schvvanm. 1. O. 24. in f.*

XXI.

Quemadmodum etiam, ſi plures ſint familiæ, Auſtregis locum dari & coram his vel Conſiliariis ipſorum, ſi hoc conſuetudo vel privilegium exigat, conveniendos eſſe, verius eſt, & apparet ex notabili illo exemplo in cauſu Comm. im Schaumburg/ Contra Duces Saxoniæ, quos coram octodecim ipſorum Conſiliariis Naumburgi conventos fuiſſe, teſtatur Schvvanm. 1. *proc. Cam.* 4. *num.* 8. Conſortium enim litis ex com̃unitate & cauſæ intentatæ vel intentandæ cohærentia ſive connexitate contrahitur. *tr. C. de Conſort. ejusd. lit. Mynſing. reſpon.* 87. *n.* 1. C. I. *A.* 5. *ff.* 1. *th.* 83.

XXII.

De Actoribus peregrinis, hoc eſt qui Imperio neque immediate ſunt ſubjecti, ejusque iurisdictionem agnoſcunt h. e.

planè

planè exteri & extra Imperii fines domicilia & bona ſua habentes, major ſemper fuit dubitatio. Utrum & hi Ordinationem hanc ſequi teneantur, an vero Principes Nobilesvè Imperij ſtatim in Camerâ convenire poſſint? Hoc quod propugnat *Vultei. ad l. 1. c. ubi Senat. num. 44. arg. Ord. Cam. 2. tit. 2. rubr. & §. 1. verb. ibi.* Die ihr einer zum andern hätte. *Petr. Frider.* 1. *de proceſſ.* 17. *num.* 12. *M. Stephan. de Iuriſdict.* 3 *membr.* 3. *num* 12. Cum Auſtregarum privilegium ſit ſtricti juris conſequenter ad perſonas alias vel alienigenas non extendendum, aliàs etiam certum, quod ll. Civiles exteros non teneant. *C. I. A. ff.* 3. *th.* 7. atque ideò liberum ſaltem exteris eſſe, Proceres Imperij in Camerâ, vel coram Auſtregis convenire. Illud verò aſſerit *Dn. D.* Schütz. *d. 2. Iur. publ.* 3. *th.* 10. *lit. e. Georg. Schubb. tr. de Auſtregis. th.* 4. *Rumel.* 1. *ad A. B.* 1. *coroll.* 4. quibus & nos calculum noſtrum addimus, hâc præcipue ratione moti, quod cum privilegia, maximè quæ cauſæ data, ob complexum multarum perſonarum imitentur naturam juris generalis, *C. I. A. 1. ff.* 14. *th.* 5. hoc quoq; omnibus populis probatum ſit, ut ſtatuta & ſtylus locorum, ubi agitur, non partium obſerventur. *Surd. deciſ.* 197. ea autem jure communi recepta interpretatio. *l. 43. ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. 65. ff. de R. I.* ut teneatur Actor ſequi forum Rei. *l. 2. C. de Iuriſd. omn. jud.* certè poſtulare videntur juris ordinem converti, quicunq; peregrinos ab hoc exemptos eſſe aſſerunt: Maximè cum inter hoc inſtantiæ privilegiatæ ordinationem & Judicij Cameralis conſtitutionem hactenus nulla ſit differentia: ſed qua ratione Actores peregrini huic Judicio vacare tenentur, eadem etiam illi: viciſſim, quicunque ab hujus obſervantia peregrinos immunes pronunciat, ideò quia ſunt peregrini; Ille etiam ab illius & aliis quibuscunque ab Imperio conſtitutis Judiciis eosdem exemptos pronunciabit: inferioremque aſſeret ſtatum Imperij conditionem, omnium aliorum quorumlibet Regnorum ſubditorum conditione. *Conf. Dn. D.* Schütz. *d. l.*

XXIII.

Multa alia, quæ hîc circa Reos atque Actores tales haud inconvenienter diſputari poſſent, nobis ſcientibus prætereunda, dam

a, dum ad Judices horumque tribunal properandum. Cum nim nihil magis conveniat provido & cauto Cauſarum Pa-tono, quam ut Judicem Cauſæ competentem, illiusque pote-atem probè noverit: Omnium primum quærendus Judex, in uo Judicium fundetur. *Decius. conſ. 275. Vant. de nullit. pro-eſſ. pag. mihi. 302. fac. l. quidam. 14. v. eſſe enim debet. ff. de iur. dicill.* Sunt autem Judices Auſtregarum perſonæ & publi-æ & privatæ. *Ord. Cam. p. 2. tit. 4.* Illæ ſunt, quæ ex ipſo Sta-uum & Procerum Imperij Ordine, atq; ità conditione & di-nitate ſua revera & in ſe publicæ ſunt perſonæ. Hæ vero per quidem perſonæ tantum privatæ ſunt, atque ideo non ex ſe, d ex alterius perſona, hoc jus habent: quales ſunt Principum orum Conſiliarij, ex quibus etiam Judices hi deſumendi. *Ord. am. p. 3. tit. 16. §.* er ſey dann. Ex his autem, qui præcipuè e-gendi, plenius tradit ipſa ordinatio Cam. dd. ll. ad quæ Dd. ſuper non nullas Commentitias addidêre cautelas, utiliter hac privilegiatâ inſtantiâ obſervandas: Inter cæteras. 1. plures Cōſiliarij petantur, ſecundū §. quartum. *d. Ord. Cam. Tit. 4. §.* Zum vierdten. & quidem cum clauſulâ, conjun-im & diviſim, ſampt vnd ſonders / adeò ut etiam altero mor-o, reliqui ſuperſtites poteſtatem, in cauſa illâ procedendi, tineant & habeant, ne novis ſumptibus opus ſit, & longior ctatur & trahatur mora, ſed deciſio maturetur, litesque eò ius componantur, per ea quæ latè adducit. *Everhard. in arg. al. loc. á ratione leg. Schvvanm. 1. O. 17. num. 3. Thileman. de nign. 2. Syntag. deciſ. 1. vot. 10. 11. num. 2. pag. 212.* 2. ut tius ſecundum modum quartum ab Imperatore Commiſſa-s petatur. *d. Ord. Cam. 2. tit. 4. §.* Zum vierdten. ibi. ſo ſoll Parthey erlaubt ſeyn/einen unparteyſchen Commiſſarium. :. hoc enim electo, ante finem Judicij mortuo, Commiſſario ſareo, definit. *Denais. Iur. Cam. tit. 156.* quod ex ſimul no-natis, quem Actor optaverit, ſuccedat, adde *Schvvanm. 1. O. per tot. Matth. Weſenb. 2. Conſ. 92. num. 2. Zaſius. 1. Conſ. 4. n. 13. Roland. á Valle. in Conſ. 25. in princ. Petr. Frider. 1. de ceſſ. 6. num. 1. add. Klock. 1. conſ. 18. num. 46. &. 2. conſ. 42. 28.*

XXVI.

Cæterum debent & hi Judices, æque ac alij quicunque, munus hoc ſuum honeſtè, ſincere & legaliter obire atque ſuſtinere, neque pati, vel muneribus affectibusvè, quæ inſtar fumi oculos mordicant; ut etiam ea, quæ ante pedes ſunt videre nequeant, ſe corrumpi. *Confer. Zypa.* 1. *de Iudic.* 14. *& ſeqq.* ſed ſtipati pietate, Juſtitiâ, virtute, continentia ſimul & patientiâ, eam ſemper partem, in quam hi comites inclinant, pro virili teneant, foveant: ita tamen ut nunquam contra acta & probata pronuncient; ne vel hactenus litem ſuam faciant & in legum laqueos incidant. *tt. C. de pœn. jud. mal. judic. Heig ad prin. I. de oblig. quaq. ex del. naſc.*

XXV.

Imprimis verò, ſecundum monitum *Vantÿ d. tr. de nullit. c. de defect. Iurid. Ordin. num.* 53. *pag. mihi* 175. meminiſſe eos oportet, quod Judices ad certas cauſarum ſpecies deputati, cum ſuæ Jurisdictionis terminos definitos & certos habeant, diligenter advertere debeant, ne hos excedant; & de aliis, quam quæ ad cognitionem ipſorum pertinent, ipſisque jurisdictionem hanc tribuunt, cauſis cognoſcant, decernant, irrito & fruſtraneo labore. *Bart. ad. l. multum. ff. de cond. & demonſtr. & in l. ſi finita* 15. §. *Iulianus.* 16. *ff. de damn. infect. Paris. de Puteo. tr. de Syndicat.* §. *Iudices puras. col.* 3. *v. judici ſemper.*

XXVI.

Judicum autem horum Jurisdictio, utrum Ordinaria an verò delegata tantum ſit? ex modo dictis deciſu facile eſt: licet enim hoc verum ſit quod Judicium Auſtregarum lege ſit ordinatum. *fac. Ord. Cam.* 2. *Tit.* 2 3. 4. Ipſi etiam ex nominatis Principibus ab Actore electi Judices, plerumque negotia talia Conſiliariis ſuis mandent & delegant; Et ab his non ad Dominos mandantes, ſed ipſam Imperij Cameram appelletur: hactenusque perpetuum ſit, ut morte Imperatoris non exſpiret. *Vmm.* 4. *ad proceſſ.* 8. *num.* 41. *Dn. Limnaus. d.* 9. *Iur. publ.* 5. *n.* 44. *& ibi. alleg. Dn. D.* Schütz. *d. l. th.* 12. Quia tamen Auſtregarum Judices Jurisdictionem quam exercent, non tam & immediate quidem, ex Ordinatione Imperij, quam præmiſſa ab Acto-

ab Actore, ſecundum d. Ordin. Rei requiſitione, & ab hoc fa-
cta nominatione, requirentis electione, electi requiſitione &
termini præfixione: Inſuper circa cauſas particulares & regu-
lariter unicam tantum (vix enim fieri poteſt, ut eadem vice,
coram iisdem plures lites poſſint introduci,) litem, quæ inter
ad æquatæ conditionis litigantes vertitur, verſantur: & deni-
que, quod poſt ſemeſtre ſpatium, vel intrà annum Judicum
horum Jurisdictio exſpiret. *Ord. Cam. 2. Tit. 4. 5. §.* Zum vier-
ten. ibi. ſo ſoll es doch in Jahr vnd Tag zu end reichen / quæ de-
legatæ Jurisdictionis propria, non ordinariæ, ceu quæ ſua na-
tura perpetua & univerſalis eſt, atq; ideo pro delegatâ eandem
habeant. *Gail. 1. O. 1. num 52. & O. 33. num. 3. Mynſ. 2. O. 52.*
Rutger Ruland. 1. de Commiſſar. 1. c. 5. n. 2. & 5. §. 5. in fin. Paur-
meiſter. 2. Iurisd. 4. num. 136. Matth. Stephan. 2. de Iurisd. 1. c.
n. 43. Caſp. Leipold. apud Arum. 1. Iur. publ. 13. p. 106. Nobis e-
nim, ſi inter tãtos liceat arbitrari, videt. magis Jurisdictio ano-
mala, & quæ ſuis peculiaribus innititur formulis & requiſitis,
ita ut licet ex utraque & ordinariâ & delegata nonnulla parti-
cipet, neutri tamen, quatenus præciſe ſumitur, proprie & ſoli
adſcribi poſſit. *fac. arg. §. ult. I. de tut.*

XXVII.

Materia objectiva ſive cauſæ circa quas Judicium hoc occu-
patum, & quas Judicio hoc perſequi fas eſt, conſiderari poſſunt
in theſi & ἀρσει. Theſis eſt, quod in hoc Judicio diſceptentur
cauſæ controverſæ, tam reales, quã perſonales. *Dn. Dn.* Schütz.
2. jur. publ. 3. th. 13. lit. a. Vult. ad l. 1. C. ubi in rem. act. add.
Reiſchner. 2. lib. 5. fol. 55. num. 77. fac. generalitas Ord Cam. p.
3. tit. 2. ibi. Wañ ein Stand den andern mit Recht beklagen
wolt. Warumb/oder auß waß Vrſache daß were. Item Spruch
vnd Forderung/die einer zum andern hätte / quæ verba ſingula-
rem quandam generalitatis emphaſin habent, *Reinking. 5. de*
Reg. ſec. & Eccl. 1. c. 10. n. 37. & ſeqq.

XXVIII.

Ex quâ generalitate Ordinat. Cam. ſi quis inſuper intule-
rit & concluſerit, etiam cauſas criminales hoc judicio diſpu-
tari & decidi poſſe, arbitror eundem nihil abſoni ſtatuere, ma-

 ximè

ximè cum quæ ſit vis & poteſtas Auſtregarum Imperialium, etjam ex illo Reipubl: patriæ Norinbergenſi dato deſuper privilegio, ſatis luculenter pateſcat, ibi, ſetzen / ordnen vnd wollen nun hinfüro künfftiglich ein ewige Zeit / daß Bürger-Meiſter vnd Rath zu Nürnberg / in keinen andern Gerichten / Hohen vnd Niedern / weder an vnſern Käyſerlichen Cammer-Gericht / noch an andere Ober-Gerichten / ſo jetzunder in Teutſcher Nation gehalten werden / oder durch vnſere Nachkommen / oder ſonſt künfftiglich auffgerichtet oder geordnet würden / auch weder von vns noch vnſern Käyſerlichen Hoff / noch vor einigen delegirten / deputirten Richtern im erſter Inſtantz / vmb einigerley Sach. NB. Peinlich / bürgerlich / heblich perſöhnlich / mit Recht beladen / fürgenommen noch beklagt werden ſollen / denn allein zu Winßheimb vnd Weiſſenburg / &c. Plures alias rationes, haud parvi momenti, videre licet apud Zieglerum. §. *Auſtregæ. concluſ. 3. & ibi. allegg. Vmm. 4. ad proceſſ. 10. num. 51. Petr. Frider. 1. de proceſſ. 9. num. 1. Matth. Stephani. 2. de Iurisdict. 3. membr. 3. num. 48. Limnæus. 9. jur. publ 5. num. 63.* & falluntur cauſa & ſimul ſimpliciter, qui ex hoc, quod ad Cameram ab Auſtregarum Judicio liceat appellare, inferunt, ergò cauſæ criminales ad Auſtregas non pertinent. Siquidem cauſæ ad Auſtregas pertinentes, non ex hoc, ſed ex ipſis Ordinationis verbis, legislatoris intentione & in ſequente Judicij hujus uſu ſunt dignoſcendæ; neque etiam Ordin. Cam. dicit, quod in omnibus cauſis à Judicio Auſtregarum ad Cameram appellari poſſit; ſed in illis tantum in quibus ſecundum tenorem art. von denen Appellationen / welche angenommen werden ſollen oder nicht / provocare licet. Unde argumentũ per inverſionem fortius ſtringit: In cauſis non appellabilibus ad Cameram à Judicio Auſtregarũ provocare non licet. Ergò de cauſis non appellabilibus, quales ſunt inprimis Criminales, etiam Auſtregarum eſt cognoſcere & dijudicare: & dubito, utrum Schubhard. *tr. de Auſtreg. cap. 5. num.* 8. ad hoc adeò ſufficienter reſponderit, uti ſibi perſvadet *Dn. D.* Schütz. *2. de jur. publ. 13. lit. d.*

XXIX.

Idem quoque dicimus de cauſis matrimonialibus cum Ziegler o,

Ziegl*ero*, *d.* §. *Auſtrega. concl. 2. num.* 1. *Petr. Frider.* 1. *de proceſſ.* 10. *Limna.* 4. *Iur. publ.* 8. *num.* 90. *&* 9. *jur. publ.* 5. *n.* 74. ut ut Cameræ Jurisdictio in his quoque non ſit fundata. *Viſitat.* Abſchied *de Anno* 1570. *Auctor. deciſ. Camer. v. matrimonium. v. in cauſis. Gail.* 1, *Obſ.* 112. *num.* 17. *Reinking. d.* 3. *de reg. ſec. & Eccl.* 1. *c.* 10. *num.* 24. *Denaiz. de jur. Cameral. Tit.* 187. §. 1. *M. Stephan.* 2. *de Iurid.* 1. 2. 3. *num.* 255. *Rittershuſ. ad Nov.* 10. *n.* 20. neque adeò graſſo compoſitionis & diviſionis laborat elencho argumentum, quod ex verbis Geiſtlich vnd Weltlich / laudati Dd. inferunt. Siquidem ea non hoc ſenſu inducuntur, quod ſint objecti, ſive cauſarum ad hoc Judicium pertinentium extenſio & determinatio, geiſtliche vnd weltliche Spruch vnd Forderung: plus enim quam luſcum eum eſſe oportet, qui non primo ſtatim intuitu animadvertit, voc. geiſtlich vnd weltlich / non ad objectum ſed ſubjectum pertinere, & hoc declarare, & ad hoc referenda eſſe. Sed quod hoc ipſo reſpectu argumẽtũ hoc & quidẽ in vim hãc exinde exſtruxerint, nempe cũ Judicium hoc Auſtregarũ ex Eccleſiaſticis & Secularibus perſonis conſtet, uti conſtat, nihil impedimento eſſe, cur non utriusq; etiam fori cauſæ in hoc Auſtregarum Judicio poſſint cognoſci & dijudicari. add. *Vulteium. ad l.* 1. *C. ubi in rem act. Kitzel. in ſynops. matrim. c.* 10. *theorem.* 9. qui Cæſaream deſuper deſiderant & poſtulant deciſionem.

XXX.

Sed quid de feudalibus cauſis? Sanè in his, ut Auſtregis cognitionem negem, movit, quod Auſtregarum privilegia ſint ſtricti juris, conſequenter ad eas cauſas, quæ de jure communi feudali, ut & de conſvetudine univerſæ Germaniæ, certos eosque ordinarios Judices ſemper habuerunt, extendi non poſſit. *Auctor. deciſ. Cam. verbo.* Außträge. *v. Iuridictio. fol.* 51. *Schwanm.* 1. *Obſ.* 14. *num.* 6. *Reinking. d. l. num.* 22. unde Gailius. 1. *Obſerv.* 1. *n.* 54. hoc pro axiomate juris tradit: quod cauſæ feudales coram paribus curiæ, vel alio judice feudali ſint determinandæ, & Auſtregas in illis locum non habeant. Notæ etiam ſunt illæ Electorum Saxonis & Brandenburgici. 12. *Martij. Anno* 1623. datæ literæ, in quibus idem confidenter aſſerunt.

ibi. es wollen die Lehen-Recht/wañ eine differentz ſich zwiſchen dem Lehen-Herrn oder Lehenmann eräuget / dieſelbe per pares Curiæ, die gleich es Schildt vnd Nahmens müſſe deduciret vnd erörtert werden. Secundum quæ, ſi de Principatu, Comitatu quodam Imperij lis eſſet, hanc non coram Auſtregis, ſed coram ſolo Imperatore ventila ndā eſſe, facile ſibi quisq; Judicium ſumere poteſt. *fac. Ord. Cam. 2. tit. 7. Caſp. Leipold. apud Arum. 1. Iur. publ. 13. quaſt. 6. pag. mihi. 90. Limnaus. d. 9. jur. publ. 5. num. 76.* quæ tamen ita intelligi volumus, nempe hæc obtinere, quando Vaſallus Dominum pro tali recognoſcit, ſeque ejusdem fidelem eſſe confitetur: Nam ſi bona controverſa negat feudalia eſſe, hâcq; qualitate ab adverſario ſe recognoſcere, omnino Cameræ Tribunal rectâ adeundum eſt. *Myns. 5. Obſ. 90. Schvvanm. Obſ. Cam. 11. num. 14. Petr. Frider. de proceſſ. 19 num. 9. Zaſius de feud. pag. 11. num. 6. Ant. Gothofred. 14. Diſp feud. 5. lit. a. & ibi. alleg.*

XXXI.

Sic quoque privilegium hoc primæ inſtantiæ non poteſt extendi ad cauſas ex conſtitutione tàm Pacis Religioſæ, *Gail. 1. Obſerv. 2. Limn. d. l. add: Klock. relat. Cameral. 33. num. 11. & relat. 36. per tot.* quam profanæ publicæ, Landfrieden. *Ordin. Cam. 2. Tit. 9. §. 1. & Tit. 22. Gail. 1. Obſerv. 3.* Item ad cauſas fiſcales, litigioſæ poſſeſſionis, denegatæ vel protractæ Juſtitiæ, privilegiorum Cæſareorum, legis diffamâri, & quæ ſunt aliæ plures, quas recenſet *Ioh. Forſterus in proc. Iudic. tit. 3. Obſ. 1. pag. 146. in fin. & pag. 178. Limnaus. d. 9. jur. publ. 5. n. 76. & ibi. alleg. Schvvanm. in proceſſ. Cameral. 7.*

XXXII.

Hiſcè Auſtregarum requiſitis poſitis, luſtrandæ nunc quoque erunt earundem viæ & tramites legitimi, quibus privilegiatæ hæ perſonæ ſunt aggrediendæ. Hæ pro diverſitate dignitatis Procerum Imperius. (Confer. quæ ſupra th. 9. dixi,) diverſæ ſunt: Aliâ enim procedendum, bey Außträgen Chur- vnd Fürſtlicher Perſohnen vnter ſich ſelbſten. Aliâ, bey Außträgen Chur- vnd Fürſtlicher Perſohnen / gegen Prælaten / Grafen / Herren vnd Freye vom Adel. Aliâ itidem bey Außträgen der Prælaten / Grafen /

ſen/Herrn vnd Freyen vom Adel / gegen Chur vnd Fürſtliche Perſohnen. Aliâ bey Außträgen der Prælaten / Grafen/Herrn vnd Freyen vom Adel vnter ſich ſelbſten. Et denique aliâ, bey Außträgen in Sachen gemeinen ſchlechten Spolien. quas omnes licet Ordinatio Cameræ ſatis luculenter demonſtret & edoceat, ſilens tamen easdem hîc nolui præterire.

XXXIII.

Et quidem Via, qua Electores & Principes, Principaliq; dignitate præpollentes ſeſe invicem aggredi & judicio hoc privilegiato perſequi poſſunt & debent, hæc eſt, nempè, quod facta prius & quidem in ſcriptis ab Actore litis ſeiner habenden Spruch vnd Forderung / ipſi Reo ſive adverſario, decente denunciatione, ſimul & (ſi modò certos ſuos ex arbitrio jam ſumptos Judices non habeant litigantes,) juris judiciique poſtulatione: Reus, ad hæc ſpatio continuo inſequente menſtruo, quatuor Electores vel Principes, principalive dignitate eminentes, actu regentes, halb geiſtlich / halb weltlich & quidem ex diverſis familiis natos teneatur nominare: hunc que quem ex his Judicem cauſæ Actor elegerit, ipſique Reo, æque ſpatio menſtruo alio, per literas nuncupaverit, ambo litigantes inter 14. dies proximos, de recipienda cauſa hac, citandisque partibus, interpellare debeat: Atque hic, vel ſi quis à Cæſare fuerit delegatus, tenetur litem ſuſcipere, litigantibusq; diem, & certum etiam locum non ſuſpectum, dicere, celeriter, ſed citra calumniam, procedere, demum prævia cauſæ cognitione, eam ex jure dirimere: Utrique parti ad Cameram appellatione ſalvâ. Qui ſi ante finitam cauſam decedat, tunc Actor alium ex prænominatis eligere poteſt. confer. *Ord. Cam. 2. Tit. 2. Denau. comp. Iur. Cam. pag. 427. Ioh. Forſterus. proceſſ. Iudic. p. 2. pag. 18. C. I. A. 5 ff 1. th. 258. Schvvanm. 1. proceſſ. Camer. 2. n. 1. Gilhauſen: 1. arb. Iud. 1. §. 8. n. 4.*

XXXIV.

Viciſſim in Auſtregis, Chur-Fürſten vnd Fürſtlichen Perſonen / gegen Prælaten / Grafen / Herrn vnd Freyen vom Adel. *Ordinat. Cam. 2. Tit. 3.* hanc oſtendit viam, nempe quod requirenti Actori Reus Judicem dignitate comparem, nec ſuſpectum, in-

tra. 12.

tra. 12. lapidem eidem vicinum, nominet: aut quod tres Electores, Principes, principalique dignitate præpollentes, non ſuſpectos, nec ultra 12. lapidem diſſitos, Actori ex his ſibi Judicem, coram quo jus ſuum proſequatur, nominet. *Ord. Cam. d. 2. tit. 3. Ioh. Forſter. d. l.*

XXXV.

Tertia Via & quidem in Auſtregis, quando Prælaten/ Grafen/Herrn/vnd Freyen vom Adel/Chur-Fürſt oder Fürſtenmäſſige convenire volunt, demonſtratur in *Ord. Cam. 2. tit. 4* & quidem talis, nempè quod Reus interpellanti Actori, Electori, Principi, principaliq; dignitate præeminéti, intra menſem novem Conſiliarios, quorum quinque Nobiles, cæteri JCti ſint, facta tamen Juramenti, quo ipſi adſtricti, tantiſper relaxatione, liberique commeatus præſtatione, Judices denominet & ponet. Ex quibus Actor Judicem eligat, ſicq; electus cæteros Conſiliarios, viciſſim ex his Senior. Judicem ſive directorem electum, Juramento quod litem hanc, ſecundum Acta & probata, hiſcque probè cognitis, ſpatio ſemeſtri, aut juſta cauſa hoc exigente, ſpatio ſummùm annuo, juſtè, ſincerè & cordatè, definire velint, obſtringat: excluſâ quidem omni reconventione; appellatione verò ad Cameram ſemper ſalva. *Ordin. Cam. 2. Tit 6. in pr. add. Ioh. Forſter. d. l. pag. 19. Petr. Frider. 1. de proceſſ. 17. n. 1. Schvvanm. 1. de proceſſ. 2. n. 9. C. I. A. d. 5. ſ. 1. th. 259. num. 1. Gilhauſ. d. l. n. 4.*

XXXVI.

Quæ via, ſi fortè Actori tali videatur minus expedita, Ord. Cam. d. l. ſeptem inſuper alios oſtendit tramites legitimos, in quorum unum tutò declinare Actor poteſt, & eo talem Reum perſequi. Quorum 1. quod ipſi Actori ſolutum ſit, vel ex novem illis Conſiliatiis quinque duntaxat aut ſeptem, qui ipſi videbuntur, ſumptibus Rei, Judices litis hujus optare. *Ord. Cam. d. l.* §. Zum andern. Vel 2. ex tribus Principibus ipſi, ſi malit, â Reo nominatis, unum in Judicem eligere. *Ord. Cam. d. l.* §. Zum dritten. Vel. 3. â Cæſareâ Majeſtate in Imperio præſente, Commiſſarium (qui dignitate compar, ſaltem Prælatus aut Comes ſit) huncque non ſuſpectum petere. *Ord. Cam. dd.* §.

dd. §. Zum vierdten. Vel. 4. Reo novem viros bonos, redliche, unverläumbdte Perſohnen, & viciſſim totidem hic, ſi Princeps, ex Conſiliariis ſuis, Actori nominare, ex quibus his Actor tres, Reus verò ex illis duos eligat, coram quibus quinque poſtea lis illa ventiletur. *Ord. Cam. d. l.* §. Zum fünfften. Vel 5. duos tantum bonos viros, (zween unpartheyſche, erbahr und redliche) ſimiliter Reo duos ex conſiliariis ſuis, aut alios viros exploratæ fidei & prudentiæ, Judices liti tali conſtituere, coram quibus in prima inſtantia, ſecundum modum ab Ordinatione præſcriptum, ea ventilari poſſit: Qui ſi in deciſione: partesque ipſæ caſu hoc, in arbitro peculiari cōſtituendo, diſſentiant, nec convenire queant, Cæſaris erit illis, einē unpartheyſchen Obmañ conſtituere, qui utriusque partis ſumptibus, actis & probatis probè cognitis, id, quod ſibi juſtum videtur, pronunciet. *add. Petr. Frider. d. 1. de proceſſ. 17. num. 6. Ioh. Forſter. d. l. pag. 19. Schwanm. d. l. num. 2. C. I. A. d. l.* Vel 6. Actori integrum eſt, ex Rei conſiliariis quinque; etiam in ſubſidium ex ejusdem præfectis, Officialibus, Vaſallis Nobilibus, in numerum allectis, Judices ſibi optare poteſt; ex quibus tamen Princeps Reus, unum vel duos, quorum conſilio, & auxilio in hoc negotio ipſi opus eſt, ſibi reſervare & excipere poteſt. *Ord. Cam. d. l.* §. Zum ſiebenden. *Dd. ſupr. allegg. dd. ll.* Denique 7. ipſe etiam Reus, Elector, Princeps, Actori tali novem ex Conſiliariis ſuis, & in his quinque minimum ex Ordine Equeſtri, eosque fidelitatis, quo eidē obſtricti, juramento prius liberatos, judices offerre & ponere poteſt, & quidem lite hoc ordine corā illis pertractāda, ut nempè utraque pars quatuor (ita tamen ne quid in ultimo innovetur, aut ſi quid innovatum fuerit, id non attendatur) aut ſi adhæc teſtium examinatione fortè opus ſit, facta ea, Rotulique publicatione, bina inſuper, non plura producta ſive ſcripta, & quidem quaternis ſeptimanis, von vier Wochen zu vier Wochen / â die prioris ſcripti exhibiti proximis, omnia dupla, exhibeant, iisque concludant, & Judicum horum ſententiæ ſubmittant; Qui tamen acta talia, utriusque partis conſenſu, Collegio cuipiam Juridico, in quadam univerſitate Cæſarea, ad ſententiam deſuper concipiendam, non tamen niſi

Judicùm horum nomine publicandam, transmittere poſſunt. fac. Conſtit. Spir. promulgata Anno 1570. Cætera, excluſa hîc quidem reconventione, ſalva tamen utrique parti ad Cameram appellatione. *Ord. Cam. d. l.* §. Zum achten. *add. C. I. A. d. l. th. 295. Gilbauſ. d. l. pag. 52.*

XXXVII.

Quarta via eſt Auſtregarum der Prælaten/Grafen/Herrn Freyen von Adel/vnter ſich ſelbſten/ quæ itidem demonſtratur in Ordinat. Cam. p. 2. Tit. 5. & hæc eſt, quod nempè denuncianti Actori, Reus tres Electores, Principesvè alios, non ſuſpectos, vnpartheyſch/ neque ab Actore ultra 12. milliaria diſſitos, nuncupet, unum ſibi ex iisdem ſuper cauſa hâc Judicem eligendum: Aut ſi hoc Actor malit, Commiſſarium, non partialem, nec ultra duodecimum lapidem diſſitum, rogare, litemque talem, coram eo, ſecundum modum præſcriptum peragere. *add. C. I. A. d. l. th. 26. Denais. de Iur. Cam. pag. mihi* 441. *Ioh. Forſter. d. l p.* 20. *Gilhauſ. d. l. num. 6. p. 53. Schvvanm. 1. proceſſ. Cam. 3. n. 5. & ſeq. Limn. d. l. n. 22.*

XXXVIII.

Demùm in Auſtregis, Sachen gemeiner/ ſchlechten Spolien/ qua via procedendùm, docet *Ord. Cam. 2. Tit.* 8. obſervanda præcipuè hæc: quod à Principibus ſpoliati Principes, iſti illa quam modo oſtendimus via proſequendi; alii verò non Principes, ſed ex ſecundo, tertio, ordine, unum ex illis, jam anteà notatis legitimis tramitibus ſequi teneantur: Ita ut requiſitus Reus intra terminum legitimum, qui Menſis, vel ſummum ſex ſeptimanarum à die requiſitionis, curet citationē extrahi, & poſteà in cauſa hac, & quidem ſummariè procedi atq; intra annùm eadem cognoſci & definiri poſſit. *conf. Ioh. Forſt. d. l. pag.* 20.

XXXIX.

Ex his jam modus ipſe, qui hîc obſervandus, procedendi colligi & dignoſci poteſt, quod nempè ante omnia. 1. Actor Reo litem, ejusque cauſam denunciet: (de denunciationibus litium, videatur Ampliſſimus & Conſultiſſimus Dominus Præſes. *in Hodeget chart. 2. clim. 4. parall. 2. th.* 11. *pag.* 678.) 2. Reus ad

us ad factam denunciationem Actori intra 4. ſeptimanas, tres Princepes, Principalive dignitate illuſtres, nō ſuſpectos, nec ultra 12. (hodie ſecundū Receſſum Deputat. de Anno 1600. §. und nach dem. non ultra 20.) lapidem diſſitos. *Schvvanm. 1. Obſerv. Can. 23. in fin. num.* 4. aut Conſiliarios, ſecundum Ordinat. Cam. nominet. 3. Actor viciſſim ex nominatis, qui ſibi videbitur, vel videbuntur, intra 4. Septimanas, Judicem in cauſâ hâc eligat, & Reo ſcriptis nuncupet: 4. Ambo hoc, Judici electo intra 14. dies intiment, & ut negotium hoc haud gravatìm ſuſcipere, ipſisque litigantibus diem dicere velit, decenter requirant & rogent. 5. Rogatus uti officium hoc ſuſcipere tenetur. 6. Ita facta requiſitione, Litigantibus certum locum, huncque ſatis honeſtum, commodum & tutum, data etiam omnimoda ſecuritate, deſignet, diemque certum quo compareant, peremptoriè intimet, eosque citet Uti enim hoc principium & fundamentum eſt omnium actionum inſtituēdarum: Ita non niſi per citationem factam privilegiatum hoc judicium obtinet. *Otto Melander ad Meurer. p. 1. in pr. fol. 35. in fin.* 7. Scripta utrinque quatuor tantum, non plura, 8. Intervallo 4. Septimaram producantur. 10. Ita ut in tertijs cauſæ merita plenius diſputentur. 11. Quartis nihil novi afferatur. 12. Aut ſi quod de facto allatum, â Judice rejiciatur, ſaltem non attendatur, cauſa pro concluſa habeatur. 13 Niſi fortè opus fuiſſet teſtium examinatione, inſtrumentorum productione, ubi facta â teſtibus depoſitorum & Inſtrumentorum publicatione, probationes has binis inſuper ſcriptis diſputare licet. 14 Omnibus ſic actis & probatis, Judex eadem diligenter cognoſcat, ſuam, vel 15. ex conſenſu partium, certi collegij Juridici ſententiam deſuper conceptam, 16. ſuo nomine pronunciet. 17. Qua, ſi quæ pars ſe gravatam ſentiat, ſalvo Judicis honore, ab eâdem ad Cameram provocare integrum habet. 18. Totum autem hoc Judicium peragatur ad minimum ſemeſtri; ad ſummum annuo ſpatio, â die inchoati Judicii ſuo putando. 19. quantum enim præter calumniam & præjudicium alterius fieri poteſt, celeriter in hoc Judicio procedatur. 20. Sumptus quod attinet, eos Princeps Reus, ſi Conſi-

liarios ſuos Judices deputaverit, ſuſtinet. *Confer. Dn. Limnæus. d. l. num.* 19. ſecus ac in quinto tramite viæ tertiæ, quando ſcilicet quisque litigantium ex ſuis certos, qui judicent, ponit: tunc enim ſuos quisque ſumptus præſtat: Arbitro autem electo, ſumptus in hunc expenſi communes ſunt. 21. Atque hæc forma, in Ordinat: Cam. non nihil accuratius præſcripta, ad amuſſim obſervanda eſt: adeò ut ſi in uno quodam horum peccatum fuerit, non tantum gravato ſolutum eſt, ſtatim ad Cameram litem deferre talem: verum etiam, quicquid actum fuerit, nullum erit. *Confer. Ord. Cam.* 2. *Tit.* 2. 3. 4. 5. *Gail.* 1. *Obſ.* 1, *n.* 35. *& ſeq. &* 1. *Obſerv.* 67. *n.* 5. *Schvvan.* 1. *Obſ.* 21. *n.* 13.

XLIV.

Formula autem Commiſſionis petendæ quæ ſit, tradunt *Otto Melander in d. comm. ad Meurer. p.* 1. *in pr. fol.* 36. *Schvvanman. in proceſſ.* 5. *per tot.* quæ præter propter hæc eſt: Nempè ut præmiſſis præmittendis, totum factum cum omnibus circumſtantiis enarretur, controverſia inde nata deſignetur, ac petatur, vigore S. Rom. Imper: Ordinationum, commiſſionem in optima forma, appellatione remotâ, in N. N. (ubi Commiſſariorum nomina, tanquam virorum, non ſuſpectorum, nec partialium expreſſè nuncupata apponantur,) decerni & communicari, mandato adjecto, ut utrâque parte citatâ, gravamina æquo animo audiant, de ſuper cognoſcant & judicent, uti ll. Conſtitutionibus & moribus cautum eſt. &c.

XLII.

Effectus horum Judiciorum privilegiatorum idem eſt, qui aliorum Judiciorum, nempè ut quicquid hiſcè Judiciis alicui adjudicatum eſt, niſi fuerit â ſententia hac lata ad Cameram provocatum, id ſtatim ejus fiat, cui eſt adjudicatum. *fac.* §. *ult. I. de offic.* niſi quod Auſtregarum Judices ſententias ſuas exequi nequeant, ſed earundum executio ad Cameram ſpectet, quippe quod par in parem non habeat Imperium, *confer. Ord. Cam.* 2. *Tit.* 23. §. vnd ſo der Vrtheil. *Petr. Frider.* 1. *de proceſſ.* 19. *num.* 1. *Gail.* 1. *Obſerv.* 1. *n.* 52. *Speidel in notabil. v.* Außträge. *n.* 49. *Dn. D.* Schütz. 2. *Iur. publ.* 3. *th.* 14. *Thomas Michael. ap. Klock.* 2. *Conſ.* 84 84. *n.* 24.

XLIII.

XLIII.

Manum antequam de tabulâ hâc ſubtraho, contraria etjam, ſive in quibus caſibus privilegium hoc primæ inſtantiæ locum non habeat, ſtrictim quoque hîc recenſenda. Et quidem ceſſat Judicium hoc privilegiatũ & ſtatim vel in Camera vel coram alio Judice Ordinario pars adverſa conveniri poteſt. 1. In puncto iniquitatis, ceu qui remotis omnibus impedimentis in Camera antè omnia ſummariſſimè expediendus. 2. quando Actor ex beneficio continentiæ cauſæ, ob pluralitatem rerum ſub diverſis territoriis ſitarum, & inde reſultantem fori diverſitatem, proceſſus petit & expreſſe narrat, ſibi non conſtare, ubi major pars bonorum ſita ſit: tunc enim ſtatim in Camera, non attento privilegio hoc, proceſſus decernuntur. *Schvvanm,* 1. *Proceſſ.* Cam. 5. *num.* 7. *Denaiſ. in Iur.* Cam. 79. §. 1. ibi, rebus controverſis extrà locum domicilij variè diſſitis, reſecandis fruſtrationum ambagibus, actio, velut ex cauſæ continentia, rectà in Camera proponitur. 3. Sic quoque inſtantia hæc ceſſat, ſi partes ſponte & expreſſe eidem renunciaverint. *Dn.* D. Schütz. 1. *Iur. publ.* 9. *th.* 11. *lit. b. pag.* 604. *&* 2. *Iur. publ.* 3. *th. ult. lit. d. Dn. Limnæus d.* 9. *Iur. publ.* 5. *num.* 76. *Gail.* 1. *Obſ.* 1. *num.* 29. *&* 1. *Obſ.* 40. *Schvvanm. de proceſſ.* 6. *n.* 1. tunc enim Judex Ordinarius ſive Camera, adiri poteſt & competens eſt. *Hering. de fidejuſſ. cap.* 23. *num.* 35. 4. quemadmodum etiam ſi pars adverſa ſimpliciter in Judicem Ordinarium conſentiat: ubi tamen ſolæ literæ privatæ & extrajudiciales ad efficiendum hunc conſenſum non ſufficiunt, ſi pars adverſa in tempore pœniteat. habet enim hic pœnitẽtia locum, uti tradunt Dd. in *d. l. ſi quis in conſcribendo* 51. C. *de Epiſc. & Cleric.* Cæterum hâc deficiente omnino Ordinarius Judex de negotio principali cognoſcere poteſt. *c. cordi. de appell. in* 6. 5. Sic quoque bannitos & Regaliis talibus privatos privilegium hoc primæ inſtantiæ, der Außträge / amittere, tradit. *Webner. in Obſ. pract. v.* Außträge. quamvis alias Judices ordinarij propter Principum ac Dominorum ſuorum bannum non inhabilitentur, *Mynſing.* 1. *Ob.* 90. *per tot.* 6. Tandem quantum ad ſupplicationes attinet, nihil intereſt, implorantes an mediate an

atè an immediatè Imperio ſint ſubjecti; quod in mandatis, utpote Executorialibus, Auſtregæ locum non habeant. *Thomas Michael. ap. Klock. 2. Conſ. 84. n. 25. Gail. 1. Obſ. 1. n. 52. P. Frider. 2. de Mandat. 12. n. 2.*

XLIV.

Cumque ſupra etiam dixeram Auſtregas multis in cauſis locum non habere: cæteræ verò *apud Petr. Frider. d. 1. de proceſſ. 20. Schvvanm. 1. Obſ. 25. & 1. proceſſ. Cam. 6. & 7. Webner. in Obſ. pract. d. v. Außträge. Pertram. ap. Arum. 1. Iur. publ. 5. n. 76. Ioh. Froſter. in proceſſ. Iudic. p. 146.* fuſius recenſeantur, harum ſtudioſum ad laudatos hos Dd. brevitatis ſtudio remitto ſimulque & diſquiſitionis hujus filum abrumpo.

DEo optimo maximo devotas agens grates.

COROLLARIA.

AN & quatenus deſponſatio à liberis, ſine conſenſu parentum facta, cætera non inhoneſta, ex defectu illo nulla ſit pronuncianda?

2. An liberi ob non adhibitum parentum in nuptis contrahendis conſenſum, poſſint ex heredari?

3. An Exceptio non numeratæ, pecuniæ etiam lapſo biennio poſſit opponi?

4 An in congruitas in quantitate, ſi ſcilicet plus vel minus, quàm interrogatum eſt, reſpondimus, ſtipulationem in totum vitiet?

5. An novatio hodienum etiam ex conjecturis probari poſſit?

6. Norimbergæ contraxit Titius, Mævij quidem nomine, ſed absque mandato ejus, quem tamen contractum poſtea Mævius Argentorati ratum habet, quæritur. Utrum in loco contractus, an verò ratificationis conveniri poſſit?

7. Utrum hunc occidere volens, ſi per errorem alium occidat, pœnâ homicidij ordinaria teneatur?

Ad Præcellentem

Dn. DISPUTANTEM.

CVm Procerum cauſis diſcrimina juſta creare
Aſtreaq; Tua legitima arma doces.
Quod Tua Te dignum magnis vigilantia curis
Deſtinet exemplo primitijsq; probas.
Perge ita: ſic magnos conatibus opto faventes,
Præcipueq; (piis maxima vota) DEVM.

Gratulab. ſcripſi

Præſes.

ALma Themis, vario virtutis honore coruſca.
Adſis & incenſâ mente benignâ fave.
En: qui perpetuo Te ſemper amore colebat
Et tuus ingenuo pectore totus erat,
Is documenta ſui certiſſima præbet amoris,
Monſtrans Te quantum fecerit & faciat.
Diſputat, & tecum defendit juſta, tuoque
Pergrato lætus vult habitare ſinu.
Te ſolam loquitur, Te ſpirat, cogitat unam,
Atque Tuo plenus numine lætus ovat.
Juſta Themis juſto, ſi juſta rependis honore,
Hic quoq; præ reliquis omnibus unus erit,
Cui faveas, veroque colas quem ſemper amore,
Præmia cui tanto digna labore feras;
At fers, & tantam, niſi ſis injuſta benignâ
Virtutem aſpicies, optimâ fronte Themis:
Deque tua magni ſummum DOCTORIS honorem
Accipiet facili FRISCHIUS ille manu.

Paucula hæc ſuaviſſimo ſuo contubernali de proper.

M. Johann Georg Stadler/
Noribergenſis.

Magnæ

MAgne minorq; Canis, quorum jam lucida ſurgunt
Sidera, & arentes flamma perurit agros;
Torrida dum veſtris pretium ferroribus æſtas
Accipit, & vultus induit illa novos:
Cernite, Palladiis juvenem, qui militat armis,
Materies laudis cui Themis una ſua.
Hunc etiam ſuus ardor habet; cui docta papyrus
Auſtregas *doctè vendicat atq; docet.*
Vritur Aſtrææ ſoboles; ediſſerit artes,
Atq; ſuum rectis paſſibus urget iter.
Non hunc currentem fallax remorata Calypſo eſt,
Sirenumq; leves detinuere chori.
Sic ſcripſiſſe juvat, juvat impendiſſe laborem,
Non poterunt docto non placuiſſe Patri.
Tic Tibi, ſic magna Noridos bis naſceris Vrbi;
Dum prodeſſe bonis vis, nocuiſſe malis.
Qualia legiferâ dictant conſulta tiara,
Aut Latiæ roſtris expoſuere toga.
Sic ſanctæ poteris Themidi placuiſſe: Tibiq;
Sic ſtudium juris, religionis erit.
Sic coram magno cum dices Iudice cauſam,
Te Pietas ultrà non ſinit eſſe reum.

Præcellenti Dn. Reſpond. Amico & Fautori maximè colendo ſincerioris adfectus Ergò adjiciebat

M. Joh. Jacobus Beccius, Auguſtâ Vindelicus.

REctè eqVIDeM Lato transfers bene grata parentI *MVnera: Das patrIæ CLara, benIgna bona* *SIgna ſpeI, IngenII MIttens eLegantIa DoCte* *SCrIpta rVDIMenta: en! Legat honore pares* *SaCra TheMIs partes: IDeò Lege: perge ſeqVentes,* *DoCtorIs granDes ſponDeo ego tunc tItVLos.*	Singuli verſus annum Chriſti currentem 1657. cõtinẽt.

Amicitiæ cauſa fc:

Valentinus Bart / Colmar, LL. Stud.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA